

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

כב.

עין משפט נר מצוה

קבט א מיי פ"ה מהל
עבודת יוה"כ
הלי"ג
קב ב ג מיי פ"ג מהל
אסורי מנח הלכה
ב:

שיטה מקובצת

אן דמיניה נפקא
לן למליקה עולת
העוף דמצוה למעלה:
ב ומהשתא דריש ביה נמי
מומלק והקטיר דלגמרי
אתקש מליקה להקטרה
בין לענין: ג פסולין
בוה ובוה כדמפרש
בגמ': ד וטעמיה דב"ש
שמחציה כל הדרם ובשעת
לן למליקה עולת
הוא ודוקא קאמר קרא
דלא יבדיל כלל אבל
אשעת מצוי בעי למימר
קרא: ט לא אתא קרא
דמוהקטיר והקטיר דחילק
וב"ב ג"א דמוהקטיר הוא
נפיק דחילק: י אבל לעיל
עד סוף ההבדל ג"כ שלא
נמצא בס"י:

ואפילו קודם הזאה פליגי ואת"ל לרז חסדא ולרזא ורזאי אמאי מוקמי
מתניתין דלא כר"א ז"ר שמעון הא לכאורה מתניתין קודם הזאה
איירי דומיא דרישא דקתני חטאת העוף כיצד הוא עושה מולק ראשו
ממול ערפו ואינו מצדיל ומזה כו' וי"ל דמשמע (א) ליה דמתניתין
פוסל בכל ענין אפילו לאחר הזאה

משום דקא"ר אלעזר ז"ר שמעון
שמעתי שמדליין ומשמע דקאי
דמתניתין וזל לחלוק עליה ור"מ פירש
דהא דקאמר רבי שמעון צן אליקים
מאי לא יבדיל דקרא אינו זרין להבדיל
היינו בשעת מצי דלדס הוא זרין
וכשמדיל כל שכן וזשמואל דס
ובשעת הזאה דוקא קאמר קרא לא
יבדיל כלל אבל בשעת מינאי קאמר
קרא לא יבדיל אין זרין להבדיל
ושזקנין לקרא דליהו דחיק ומוקי
אנפשיה ותרזייהו משמעתי מיניה
דמדלפקיה בלשון לאו קריש דשעת
הזאה לא יבדיל ולאסור אף בשעת
מינאי ואלא אתא קרא דמוהקטיר (ט)
נפקא דחילק הכתוב צין חטאת העוף
לעולת העוף ולכן י"ל דאתא קרא
למימר נמי דשעת מינאי אס ירנה
לא יבדיל והא דקאמר לא שמיע להו
דר"ש צן אליקים דמשמע שזל לחלוק
על רז חסדא ורזא ורזאי היינו
משום דר"ש צן אליקים אין לחוש
כשמדיל אחר הזאה עושה מעשה
עולה בחטאת דמנות חטאת נמי כך
היא דקרא אין זרין להבדיל קאמר
וא"ת ולרז הונא דלמר משמיה דרז
במעילה פסק חטאת העוף (דף טז:
דמינאי חטאת העוף לא מעבד אמאי
פסלי רבנן כשמדיל אחר הזאה והא
אין כאלו מעשה עולה דמחתיך זכר
בעלמא הוא כדפרישית לעיל ולמאי
דפירשתי יחא דלמא רז הונא סבר
(ט) כרשב"א דפי' קודם הזאה
ופליגי קודם הזאה אבל לפירוש ר"מ

אוחז בראש ובגוף ומוזה. לאחר מליקה הוא הזאה כדכתיב בחטאת
העוף גבי שמיעת קול (ויקרא ה) והוא מדם החטאת וגו': מאי קאמר.
דהא אוחז בראש ובגוף משמע שזרין לאוחז שניהן בתוך קף ידו
ולא סגי ליה לאוחז בראש או בגוף ומנא ליה הא בחטאת: כשהוא

אוחז בראש ובגוף ומוזה אף כאן אוחז בראש
ובגוף ומוזה מאי קאמר הכי קאמר מה להלן
כשהוא אוחז בראש בגוף מזה אף כאן
כשהוא אוחז בראש בגוף מזה אי מה להלן
בסימין אחד אף כאן בסימין אחד ת"ל והקריבו
ות"ק וכי מאחר דנפקא לן מומלק והקטיר
והקריבו למה לי אי לאו והקריבו הוה אמינא
מאי כמשפט כמשפט חטאת העוף ואי משום
ומלק והקטיר הוה אמינא (ט) מה הקטרה
בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של
מזבח השתא דכתב רחמנא והקריבו דרוש
ביה נמי הא חטאת בהמה דאינה באה אלא
מן החולין מנלן אמר רב חסדא דאמר קרא
והקריבו אהרן את פר החטאת אשר לו
משלו ולא משל צבור ולא משל מעשר ביום
מביום צוותו נפקא (ז) כרי נסבה ידו הימנית
מדריבה בר בר הנה נפקא (ח) דאמר רבה בר
בר הנה אר"ש בן לקיש כל מקום שנאמר
אצבע או כהונה אינה אלא ימין ואידך כהונה
בעיא אצבע אצבע לא בעיא כהונה ותנא קמא
ורבי אלעזר בר' שמעון ממול העורף מנא להו
גמרי מליקה ממליקה: בתנאי' ככשר בתורין
פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול בתורין
תחלת הציהוב בוה ובוה פסול: גמ' ת"ר
תורין גדולים כשרים קטנים פסולים
בני יונה קטנים כשרים גדולים פסולים
נמצא כשר בתורין פסול בבני יונה
כשר בבני יונה פסול בתורין תנו רבנן
תורים גדולים ולא קטנים שיכול הלא דין הוא
ומה

קשה דאפילו לרשב"א לא פליגי אלא לאחר הזאה וליכא למימר דלרבנן
דמתניתין דזוחים (דף טז:) מינאי חטאת העוף מעבד דרז הונא
סבר כר"א זרבי שמעון דהא מהדר הש"ס במעילה לאוקמי כל סתמא
דמתניתין כותמיה וי"ל דיעמיד מתניתין דקתני הבדיל פסול קודם
הזאה ואפי' כר"א זרבי שמעון וסוגיא דזוחים דקאמר מתניתין
דלא כרשב"א אמי כרז אדא בר אבהו דקאמר במעילה דלס מינאי
חטאת העוף מעבד ואיכא רבנן (י) דפליגי עליה דרשב"א אפילו
לרז הונא דמדקאמר שמעתי שמדליין משמע דפליגי רבנן עליה
וסברי דמינאי מעבד אבל סתם מתניתין דזוחים אמי כפי' כותמיה
כדפירשנו: י"ל והקריבו. מה שפירש בקוונטרס דאיכפא ליכא
למימר דרבי ישמעאל אקרא דומלק והקטיר סמיך אין נראה דמומלק
והקטיר ליכא לאוכוחי מיניה דלא נימא איכפא דהא איזכרין לראשו
של מזבח אלא מסבירא בעלמא אית ליה לרבי ישמעאל דלמול עורף
אקשיהו מדע דלת"ק ורבי אלעזר לא זעו קרא למול עורף אלא ילפינן
במה מינאי מליקה ממליקה: ואידך כהונה בעי אצבע. בסוף
התורה (מנחות פג.) משני ידו הימנית כדי נסבה וסוף דס חטאת
(זוחים דף טז.) משני תרווייהו (ט) כי הכא (ט) דלמ"ד דבר הלמד
בג"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש ז"ל דכדי נסבה וזשמואל חטאת גופיה
ילף בגוה שוה ממזרע דהיינו ימין (ט) כפ"ק דזוחים (דף יג) ובפ"ק
דמנחות (דף יג.) ואם כן היכי מצי למילף עולת העוף מחטאת
מהיקשא דמשפט: נמצא כשר בתורין כו'. אצרייתא דהכא
לא שייך למידק האי נמצא למעוטי מאי כדדייק לעיל אמתניתין
דנמצא כשר בשחיטה פסול במליקה דהך צרייתא דמתניתין קיימא
לפרושי דתורין גדולים כשרים כו' והדר מסיים נמצא כמו שאמרה
משנתנו ו אבל לעיל לא זרין למתי כלל נמצא דכבר דאשמועינן
רישא דשחיטה מן הלאור ומליקה מן העורף ואם שניה צוה פסול:
שיבול והלא דין הוא. זשום דוכתא ג"ג תרווייהו דשיכול
משמע דאי לאו האי קרא לא הוה אמינא הכי אבל

והלא דין הוא משמע דלאו האי קרא היה לו לומר כן: שיבול
קטנים מקל וחומר ואם תאמר ואל לא כתיב קרא דתורים לא הוה ידעין תורין כלל דכשרים לקרבן ויש לומר דהכי פירוש שיכול
אי לאו דאקיש רחמנא תורים לבני יונה דמינה ילפינן בסמוך דתורין קטנים לא אלא היה כתוב תורים רחוק מצני יונה דהשתא היה
משמע תורים צין גדולים צין קטנים ואפילו בלא קל וחומר הוה ידעין אלא דניחא ליה למנקט למילף בקל וחומר אי נמי דהוה
מצי למכתב בני יונה ותורים דהשתא לא הוה מקיש תורים לבני יונה דאיכא למימר דקאי נמי צני תורים ומכל מקום גדולים כשרים מדלא
כתוב בהדיא בני יונה וצני תורים והוה אמינא מקל וחומר דכולם כשרים מ"ל תורים דמשמע גדולים דוקא כדמפרש לקמן דומיא דבני יונה:
ומה

(א) [זוחים פג. ט] זוחים
ג. ד) [ז"ה פג. א] יומא
(ה) [יומא ג.] זוחים כד:
ג. מנחות: ז"ש ודף פג.
(ו) [ויקרא ה.] ו [ויקרא
א.] ח [קדושין ג.]:
(ז) ז"ל תורים: ו שייך לעיל
דף כא. (ט) [וענין תוס'
סנהדרין סה. ד"ה ילא'.
ז"ל דטעמא. ח] ז"ל
בפ"ב דזוחים כ"ד כד:
(י) [דף ק.]:

תורה אור השלם

1. והקריבו אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו: ויקרא טו
2. אשר צדה ית את משה בהר סיני ביום צוהו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לז' במדבר סיני: ויקרא יז

הנהגות הב"ח

(א) ת"ח (בדף קהו) קודם
ואינו וכו' וי"ל דמשמע
לחו דממני: (ג) בא"ד
דמוהקטיר הוה נפקא:
(א) בא"ד דלמא לא הוה
הונא סבר כרשב"א דמוקי
פלוגתייהו קודם הזאה
אבל לפי ר"מ כ"ל וז"ל וית
ופלוגי קודם הזאה נמתי:
(ז) בא"ד וזיכא רבנן
ודאי דפליגי: (ח) תוס'
ד"ה וזרין וכו' משני
התרווייהו כרי נסבה
ואי בעית אימא לא נסבה
הכל ונראה:

מוסף רש"י

כדי נסבה. שאל לזרין
(טוסה יט) מדי דלא
לאזרין למתניה ומיניה
כדמי (קדושין ה.) מדריבה
בר בר הנה נפקא.
וקס"ו לו אכזב או כוהה
ואין לך בעל אלו שלא נאמר
סכן בהקרבנא (בבב"ם פח.)

רבינו גרשום

ות"ק וכו' מאחר דנפקא
לן מומלק והקטיר. כלומר
מאחר דנפקא לן הבלה
בעולת העוף מומלק
והקטיר מה הקטרה הראש
בעצמו והגוף בעצמו
אף מליקה וכו' כלומר
והקטיר למה לי השתא
דכתב והקריבו שדינו
מובדל מחטאת העוף
דרוש ביה נמי הא ש
הקטרה הראש בעצמו
והגוף בעצמו אף מליקה
כו': ידו הימנית מדריבה
בר בר הנה נפקא. כלומר
וכחטאת בהמה כתוב בה
כהונה: ואידך כהונה בעיא
אצבע. כלומר אפי' דכתב
הקטיר לא נמצא די ימנית
עד דכתב אצבע אבל
אי כתב אצבע אפי'
דלא כתב כהונה משמע
די ימנית והכא בחטאת
בהמה כהונה איכא אצבע
ליכא: דלא לישתמיט
קרא וליכתוב מן [בבין]
התורים או מן (בני היונה
וכו' כמה פעמים בתורה
[כתב] מן התורין או מן
בני היונה לא לישתמיט
קרא פעם א' וליכתוב
מן בני התורים או מן
היונה. אלא מדכתב מן
התורים או מן בני היונה